

Miljøvurdering

Bilag 2 Kommuneplantillæg 05

Klimatilpasningsplan for Varde Kommune

Indhold

Ikke teknisk resume.....	1
Indledning.....	1
Introduktion til klimatilpasningsplanen for Varde Kommune	1
Begrundelse for miljøvurdering.....	2
Fastlæggelse af niveau for miljøvurdering.....	3
Planprocessen - høring af berørte myndigheder.....	3
Forhold til anden lovgivning og andre planer.....	4
Miljøstatus – referencerammen for miljøvurderingen.....	4
Varde By.....	4
Det åbne land.....	4
Kystområder – herunder sommerhusområder	4
Relevante internationale/nationale miljøbeskyttelsesmål.....	4
Miljøvurdering.....	5
Indledning	5
Miljø	5
Jordforurening.....	5
Grundvandsinteresser/grundvandsstand.....	5
Kloakering, håndtering af spildevand	5
Befolkning	5
Boligforhold, rekreation, friluftsliv og grønne områder samt.....	5
Attraktive omgivelser, livskvalitet og visuel værdi	6
Konklusion	6
Afhjælpende foranstaltninger.....	6
0-alternativ.....	6
Overvågning.....	8

Ikke teknisk resume

Udgangspunktet for klimatilpasningsplanen er at udpege indsatsområder, der, i samspil med tilpasning af den fysiske planlægning, skal skabe bedre grundlag for klimatilpasningsindsatsen med særlig fokus på at forebygge oversvømmelser. Derfor tilføjes der syv nye retningslinjer i kommuneplanen for Varde Kommune.

Konklusion på miljøvurderingen er, at realiseringen af planen samlet set vil medføre en positiv effekt for følgende parametre:

- Grundvandsinteresser.
- Kloakering og håndtering af spildevand.
- Boligforhold, rekreation og grønne områder.
- Attraktive omgivelser.

Varde Kommune vurderer samtidig, at klimatilpasningsplanen ikke har direkte negativ påvirkning af andre miljøparametre.

Miljøvurderingen giver ikke anledning til væsentlige afhjælpende foranstaltninger.

Indledning

De seneste års voldsomme skybrud har betydet, at en række områder har været ramt af kraftige oversvømmelser, hvor skaderne har været i milliardklassen. Regeringen har derfor besluttet, at kommunerne skal udarbejde klimatilpasningsplaner.

Varde Kommune har udarbejdet et forslag til kommuneplantillæg 05, Klimatilpasningsplan for Varde Kommune. Kommuneplantillægget består af nyt tema 13 Agenda 21 og klima til hovedstrukturen med tilhørende redegørelse. Varde Kommune har vurderet, at kommuneplantillægget skal miljøvurderes.

Introduktion til klimatilpasningsplanen for Varde Kommune

Klimatilpasningsplanen for Varde Kommune kortlægger risikoen for oversvømmelser, prioriterer indsatser mod oversvømmelser og reviderer plangrundlaget for by og land med særlig fokus på at forebygge oversvømmelse.

Varde Kommune har kortlagt risikoen for oversvømmelse og prioriteret de indsatsområder, hvor der skal udarbejdes handleplaner inden udgangen af 2017:

- Der skal udarbejdes en samlet handleplan for sommerhusområder, hvor indsatserne i de enkelte sommerhusområder prioriteres.
- Det fremtidige grundvandsspejl skal kortlægges nærmere i dele af kommunen.
- Der skal udarbejdes en kloakfornyelsesplan for Varde By.
- Der skal udarbejdes en ny beredskabsplan for Varde Kommune.

Varde Kommune ønsker at fortsætte samarbejdet om regulering af vandstanden i Ringkøbing Fjord gennem Sluseudvalget for Ringkøbing Fjord. Kærgård Plantage og Karlsgårde Sø er potentielle forureningskilder, som Varde Kommune fortsat vil have fokus på i forhold til potentielle fremtidige oversvømmelser.

Varde Kommune tilpasser planlægningen for by og land ved at tilføje følgende kommuneplanretningslinjer:

- 13.7 *Der skal udarbejdes handleplaner for de udpegede indsatsområder.*
- 13.8 *Der må ikke udlægges nye områder til bebyggelse i områder, hvor der er risiko for fremtidige oversvømmelser.*
- 13.9 *Ved lokalplanlægning skal det sikres, at fremtidige aktiviteter udformes under hensyn til potentielle fremtidige oversvømmelser.*
- 13.10 *Ved byggeri under kote 5,5 i Varde By skal det kunne dokumenteres, hvordan oversvømmelser håndteres.*
- 13.11 *Tilladelse til anlæg i det åbne land kan ledsages af vilkår, der sikrer, at anlægget udformes under hensyn til potentielle fremtidige oversvømmelser.*

I forlængelse af kommuneplanretningslinjerne formuleres et afsnit til tilkendegivelserne, som præciserer, at der ved lokalplanlægning skal tages stilling til decentral håndtering af regnvand, og at løsninger/håndteringer skal udformes således, at de medvirker til at give byområderne karakter, har en reel brugsværdi samt giver gode og alsidige muligheder for bevægelse. Ligeledes skal decentral håndtering af regnvand medvirke til at skabe attraktive omgivelser i bebyggede områder ved, at løsningerne harmonerer med de landskabelige omgivelser.

For at sikre en hensigtsmæssig udvikling af områderne tilføjes en bemærkning til relevante rammebestemmelser. Bemærkningen skal sikre, at der først må udbygges, når det kan påvises eller sandsynliggøres, at området ikke er oversvømmelsestruet, eller at oversvømmelserne kan afværges på en hensigtsmæssig måde.

Tilføjelse

Inden for området, må der først udbygges, når det kan påvises eller sandsynliggøres, at området ikke er oversvømmelsestruet, eller at oversvømmelser kan afværges på en hensigtsmæssig måde.

Varde Kommune tilføjer en planudpegning, der illustrerer lavbundsområder på baggrund af en lavbundsregistrering med tilhørende kommuneplanretningslinjer for afgrænsningen af vådområdeprojekter og tilladelser til anlæg, der ikke er i overensstemmelse med fremtidige potentielle oversvømmelser.

Nye kommuneplanretningslinjer for lavbundsområder er:

- 13.14 *Vådområdeprojekter afgrænses endeligt indenfor lavbundsområder.*
- 13.15 *Lavbundsområder skal friholdes for byggeri, anlæg mv., der ikke er i overensstemmelse med fremtidige potentielle oversvømmelser.*

Begrundelse for miljøvurdering

Varde Kommune vurderer, at forslag til kommuneplantillæg 05, klimatilpasningsplan, skal miljøvurderes, da planen omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse.

Ifølge miljøvurderingslovens § 3, stk. 1, er der obligatorisk miljøvurderingspligt for planer, som omhandler fysisk planlægning og arealanvendelse. Dernæst vurderer Varde Kommune, at klimatilpasningsplanen ikke falder ind under miljøvurderingslovens undtagelsesbestemmelse i § 3, stk. 2, om en plan for et mindre område på lokal plan eller mindre ændringer i det eksisterende plangrundlag.

Fastlæggelse af niveau for miljøvurdering

Klimatilpasningsplanen for Varde Kommune er en plan for fysisk planlægning og arealanvendelse på et overordnet planlægningsniveau. Derfor vil miljøvurderingen indeholde overordnede vurderinger for de miljøtemaer, som klimatilpasningen er vurderet at kunne påvirke væsentligt.

Planlægningsniveauet i klimatilpasningsplanen betyder også, at planens konkrete konsekvenser for en del miljøtemaer ikke vurderes. Derimod kan det forventes, at der i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner eller konkrete projekter skal udarbejdes miljøscreening eller VVM-screening af planen/projektet.

Planprocessen - høring af berørte myndigheder

Varde Kommune skal ifølge miljøvurderingslovens § 4, stk. 3, høre berørte myndigheder, inden der træffes afgørelse, om der skal gennemføres miljøvurdering. Varde Kommune skal dernæst ifølge miljøvurderingslovens § 7, stk. 4, høre berørte myndigheder om miljørapportens indhold.

Varde Kommune har gennemført høring af berørte myndigheder i lovens forstand i perioden den 28. maj til den 20. juni 2014. Der er ikke indkommet høringssvar.

Varde Kommune har scopet klimatilpasningsplanen for at kortlægge, hvilke miljøtemaer planen kan påvirke væsentligt. Scopingens tager højde for kriterierne nævnt i miljøvurderingslovens bilag 2. Resultatet fastlægger hvilke miljøtemaer, miljøvurderingen skal forholde sig nærmere til.

Sammenfattende vurderer Varde Kommune, at klimatilpasningsplanen kan påvirke følgende miljøtemaer væsentligt:

- Miljø
  - Jordforurening.
  - Grundvandsinteresser/grundvandsstand.
  - Kloakering og håndtering af spildevand.
- Befolkning
  - Boligforhold.
  - Rekreation, friluftsliv og grønne områder.
  - Attraktive omgivelser, livskvalitet og visuel værdi.

Scopingens, der kan ses i bilag I, har særlig fokus på, at klimatilpasningsplanen udarbejdes på et overordnet planlægningsniveau. Derfor kan planens konkrete konsekvenser for en del miljøtemaer ikke vurderes. Derimod kan det forventes, at der i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner eller konkrete projekter skal udarbejdes miljøscreening eller VVM-screening af planen/projektet.

Klimatilpasningsplanen prioriterer indsatser mod oversvømmelser og tilpasser planlægningen for by og land med særlig fokus på at forebygge oversvømmelse. Derfor er fokus i scopingens også oversvømmelse.

Det endelige indhold af klimatilpasningsplanen for Varde Kommune i forhold til fysisk planlægning og arealanvendelse adskiller sig lidt fra scopingens indhold, men Varde Kommune vurderer ikke, at ændringerne er væsentlige, og derfor er en fornyet høring af berørte myndigheder ikke aktuel.

Forhold til anden lovgivning og andre planer

Klimatilpasningsplanen for Varde Kommune må ikke være i strid med den nationale planlægning som eksempelvis statslige interesser og relevante vejledninger samt Vand- og Natura 2000-planer, herunder også de kommunale handleplaner. Klimatilpasningsplanen skal dernæst være i overensstemmelse med den øvrige lovgivning, som kommunerne administrerer, og som forskellige sektorplaner udarbejdes efter.

Klimatilpasningsplanen skal koordineres med den øvrige planlægning, som Varde Kommune udarbejder, og klimatilpasningsplanen vil derfor påvirke udarbejdelsen af sektorplaner, efterhånden som de revideres.

Sektorplaner skal ses som et vigtigt redskab til at realisere de tiltag, handleplanerne fastlægger. Derfor skal initiativer fra handleplanerne koordineres med eksempelvis spildevandsplan, beredskabsplan, handleplaner for Natura 2000-områder og vandhandleplaner samt indsatsplaner for grundvand. Klimatilpasningsplanen vil dernæst få konsekvenser for udarbejdelsen af lokalplaner og forskellige tilladelser til anlæg i det åbne land, hvor kommuneplanen anvendes som administrationsgrundlag.

Miljøstatus – referencerammen for miljøvurderingen

Varde Kommunes nuværende udfordringer med oversvømmelser kan overordnet set inddeles i tre kategorier; Varde by, det åbne land og kystområderne - herunder sommerhusområderne.

Varde By

Ved kraftigt regnskyl eller skybrud kombineret med stormflod har specielt Varde By en udfordring i forhold til oversvømmelse. Varde Å's uregulerede udløb i Ho Bugt, i kombination med at Varde Å afvander et stort opland, betyder, at vandstanden i hele Varde Å-systemet øges med risiko for oversvømmelser i Varde By.

Det åbne land

Langvarige perioder med nedbør i kombination med højt grundvandsspejl betyder, at hele oplandet til å-systemer fyldes op, og afstrømningstiden øges. Det resulterer i, at arealer i det åbne land bliver vandlidende eller oversvømmet i vinterhalvåret. Det er oftest landbrugsarealer langs vandløb, der påvirkes af denne type oversvømmelse på nuværende tidspunkt.

Kystområder – herunder sommerhusområder

På nuværende tidspunkt påvirker højtstående grundvand alene eller i kombination med kraftig nedbør afløbssystemerne i nogle sommerhusområder med risiko for oversvømmelse med overflade- og spildevand.

Relevante internationale/nationale miljøbeskyttelses mål

På EU-plan stiller habitatbekendtgørelsen krav om, at planen ikke må skade Natura 2000-områder. Habitat- og fuglebeskyttelsesområder, der er beliggende i Varde Kommune, og som udgør Natura 2000-områderne er:

- *Natura 2000 område nr. 88 Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde.*
- *Natura 2000 område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen.*
- *Natura 2000-område nr. 83 Blåbjerg Egekrat, Lyngbos Hede og Hennegårds Klitter.*
- *Natura 2000 område nr. 84 Kallesmærsk Hede, Grærup Langsø, Filsø og Kærgård Plantage.*
- *Natura 2000-område nr. 90 Sneum Å og Holsted Å.*
- *Natura 2000-område nr. 89 Vadehavet.*

Områderne er nærmere beskrevet i bilag 2, Internationale naturområder.

Da klimatilpasningsplanen udarbejdes på et overordnet planlægningsniveau, kan planens konkrete konsekvenser for de enkelte områder ikke vurderes. Det forudsættes derfor, at handleplaner og konkrete projekter for klimatilpasningsplanens 4 indsatsområder udarbejdes således, at det sikres, at der ikke er uoverensstemmelse med Natura 2000-handleplanernes målsætninger og forventede indsatser.

Miljøvurdering

Indledning

Varde Kommune vurderer sammenfattende, at klimatilpasningsplanen kan påvirke temaerne miljø og befolkning væsentligt. Derfor miljøvurderes temaerne i de følgende afsnit:

Miljø

Jordforurening

Klimatilpasningen sikrer et fortsat fokus på Kærgård Plantage og Karlsgårde Sø, hvilket vil sikre hensyntagen til de specifikke jordforureninger ved planlægning af aktiviteter.

Det er vigtigt i forbindelse med udarbejdelse af lokalplaner og tilkendegivelser om decentral håndtering af regnvand at være opmærksom på jordforurening. Beskyttelse af det primære grundvand og drikkevandsinteresser sikres i forbindelse med sektorplaner, lokalplaner og konkret sagsbehandling.

Grundvandsinteresser/grundvandsstand.

Det skal være muligt at nedsives overfladevand i områder, hvor det er muligt og miljømæssigt forsvarligt. Derfor skal fremtidige aktiviteter i lokalplanområder skal udformes under hensyn til potentielle fremtidige oversvømmelser, og der skal tages stilling til decentral håndtering af regnvand.

Retningslinjen om, at lavliggende områder skal friholdes for byggeri, anlæg mv., der ikke er i overensstemmelse med fremtidige potentielle oversvømmelser, sikrer, at der ikke meddeles godkendelse eller dispensationer til byggeri, anlæg mv., der vil være uhensigtsmæssig at placere på lavtliggende områder på grund af sandsynligheden for fremtidige oversvømmelser af specielt grundvand og vandløb. Her tænkes eksempelvis på erhvervsbyggeri, forskellige typer af spildevandsanlæg i det åbne land og boligbebyggelse. Denne type af anlæg i lavtliggende områder er oftest uhensigtsmæssig af forskellige miljøhensyn.

Kloakering, håndtering af spildevand

Klimatilpasningsplanen sikrer, at der udarbejdes en kloakfornyelsesplan for Varde By, og at der samtidig gennemføres nærmere undersøgelse af henholdsvis sommerhusområdets udfordringer med spildevand, overfladevand og højt grundvand.

Befolkning

Boligforhold, rekreation, friluftsliv og grønne områder samt

Retningslinjerne om, at der ikke må udlægges nye områder til bebyggelse i områder, hvor der er risiko for fremtidige oversvømmelser, sikrer, at fremtidige bebyggede områder, herunder også boligområder, ikke

udlægges, hvor der er risiko for oversvømmelser. Herved sikres det, at der ikke sker en u hensigtsmæssig fysisk planlægning, som efterfølgende vil have negative konsekvenser for beoerne.

Retningslinjen om, at det ved lokalplanlægning skal sikres, at fremtidige aktiviteter udformes under hensyn til potentielle fremtidige oversvømmelser kan i samspil med tilhørende tilkendegivelser om decentral håndtering af regnvand medvirke til at skabe flere grønne områder i bebyggede områder. Områderne kan også udformes således, at de medvirker til at give områderne karakter, har en reel brugsværdi og giver gode og alsidige muligheder for bevægelse.

Det er til gavn for både boligforhold samt grønne områder og miljø i et større perspektiv, at tilladelse til anlæg i det åbne land kan ledsages af vilkår. Eventuelle vilkår sikrer, at anlægget udformes under hensyn til potentielle fremtidiges oversvømmelser.

Attraktive omgivelser, livskvalitet og visuel værdi

Tilkendegivelserne omkring decentral håndtering af regnvand kan medvirke til at skabe attraktive omgivelser i bebyggede områder ved, at løsningerne harmonerer med de landskabelige omgivelser.

Konklusion

Varde Kommune vurderer, at realiseringen af planen samlet set vil medføre en positiv effekt for følgende parametre:

- Grundvandsinteresser.
- Kloakering og håndtering af spildevand.
- Boligforhold, rekreation og grønne områder.
- Attraktive omgivelser.

Varde Kommune vurderer samtidig, at klimatilpasningsplanen ikke har direkte negativ påvirkning af andre miljøparametre.

Afhjælpende foranstaltninger

Klimatilpasningsplanen fastsætter retningslinjer og principper på et overordnet niveau, og derfor skal planen også miljøvurderes på et overordnet niveau. Klimatilpasningsplanen giver i sig selv ikke anledning til egentlige ændringer i det fysiske niveau. Derfor vil afhjælpende foranstaltninger først blive iværksat i forbindelse med udarbejdelse af handleplanerne eller ved den konkrete sagsbehandling.

0-alternativ

0-alternativet til klimatilpasningsplanen er, at planen ikke gennemføres. Årsagen er, at dette planforslag ikke arbejder med andre typer af alternativer, da der ikke eksisterer rimelige alternativer. I nedstående skema sammenlignes klimatilpasningsplanens forslag til kommuneplanretningslinjer med 0-alternativet.

Kommuneplanretningslinje	Virkning på miljøet	0-alternativ
Der skal udarbejdes handleplaner for de udpegede indsatsområder.	Retningslinjen sikrer, at der udarbejdes handleplaner for de udpegede indsatsområder. I samspil med aktiviteter i planperioden skal handleplanerne være udarbejdet	At der ikke bliver udarbejdet en handleplan for de udpegede indsatsområder.

	inden udgangen af 2017.	
Der må ikke udlægges nye områder til bebyggelse, hvor der er risiko for fremtidige oversvømmelser.	Retningslinjen sikrer, at der fremadrettet sker en hensigtsmæssig udlægning af nye områder til bebyggelse i forhold til risikoen for oversvømmelser.	At der potentielt etableres byggeri, der sandsynligvis vil blive oversvømmelse i fremtiden, og hvor der ikke er taget hensyn til denne problematik ved etableringen.
Ved lokalplanlægning skal det sikres, at fremtidige aktiviteter udformes under hensyn til potentielle fremtidige oversvømmelser	Retningslinjen sikrer, at der ved planlægning af forskellige aktiviteter, tages stilling til decentral håndtering af vand. Der vil være områder, hvor det ikke er muligt eller hensigtsmæssigt at etablere decentral håndtering af vand på grund af eksempelvis højtstående grundvand eller stor risiko for oversvømmelse. Derfor er tilkendegivelserne formuleret således, at der skal tages stilling til om decentral håndtering af vand er en mulighed og ikke et krav.	Potentielt at fremtidige aktiviteter bliver oversvømmet, og ikke er udformet til at håndtere oversvømmelserne. Potentielt mere overfladevand til afledning i kloaknettet
Tilladelse til anlæg i det åbne land kan ledsages af vilkår, der sikrer, at anlægget udformes under hensyn til potentielle fremtidige oversvømmelser	Retningslinjen sikrer, at hvis det er nødvendigt, kan tilladelser til anlæg i det åbne land ledsages af vilkår for potentielle fremtidige oversvømmelser.	Potentielt at fremtidige aktiviteter bliver oversvømmet, og ikke er udformet til at håndtere oversvømmelserne.
Vådrområdeprojekter afgrænses endeligt i forhold til lavtliggende områder.	Kommuneplanretningslinjen sikrer, at områder, med stor sandsynlighed for oversvømmelse, indgår i fremtidige vådrområdeprojekter.	At der genoprettes vådrområder på arealer, der ikke har stor sandsynlighed for at blive oversvømmet
Lavtliggende områder skal friholdes for byggeri, anlæg mv., der ikke er i overensstemmelse med fremtidige potentielle oversvømmelser.	Retningslinjen skal sikre, at der ikke kan gives godkendelse eller dispensationer til byggeri, anlæg mv., der vil være uhensigtsmæssig at placere på lavtliggende områder på grund af sandsynligheden for fremtidige oversvømmelser af specielt grundvand og vandløb.	At der potentielt gives godkendelser eller dispensationer til byggeri og anlæg på arealer med sandsynlighed for oversvømmelse.

Som tidligere nævnt tilføjes der en bemærkning til relevante rammebestemmelser for at sikre en hensigtsmæssig udvikling af områderne. Bemærkningen skal sikre, at der først må udbygges, når det kan påvises eller sandsynliggøres, at området ikke er oversvømmelsestruet, eller at oversvømmelserne kan afværges på en hensigtsmæssig måde. 0-alternativet til denne ændring er, at der kan etableres byggeri på lokaliteter, der potentielt vil blive oversvømmet, eller oversvømmelserne ikke kan afværges på en hensigtsmæssig måde.

Da klimatilpasningsplanen kun fastlægger overordnede kommuneplanretningslinjer for fremtidig arealanvendelse og projekter, vurderes det ikke at være relevant at udarbejde en mere detaljeret vurdering af 0-alternativet.

Varde Kommune vurderer samlet set, at 0-alternativet medfører en mindre hensigtsmæssig fysisk planlægning. 0-alternativet vil betyde en større sandsynlighed for, at vådområder ikke genoprettes, hvor det er mest hensigtsmæssigt. Dernæst at byggeri og anlæg kan placeres, hvor det er uhensigtsmæssigt i forhold til oversvømmelser, og at der vil blive afledt mere overfladevand til kloaknettet. I samspil med de forventede klimaforandringer vil oversvømmelsesproblemerne potentielt vokse.

Overvågning

Varde Kommune vurderer, at det ikke er nødvendigt at iværksætte konkret overvågning, da klimatilpasningsplanen i sig selv ikke medfører ændringer i det fysiske niveau. Overvågning af kommuneplantillæggets miljømæssige konsekvenser vil ske i forbindelse med den generelle kommunale miljøtilsynsordning på blandt andet følgende områder:

- Vandløb
- Natur
- Spildevandsanlæg

BILAG 1

**Scoping
af forslag til
Kommuneplantillæg 05 til Kommuneplan 2013
Klimatilpasningsplan
Obligatorisk miljøvurderingspligt**

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Miljøscreeningen	3
2. Konklusion	8

1. MILJØSCREENINGEN

SAGSFAKTA	Sagsnr:	13-13395	Dok. nr.:	70396	Sagsbehandler:	Slyn	Hvor:	Varde Kommune
Sagskarakteristik:	Hvad: Klimatilpasningsplan for Varde Kommune							
Karakteristik af området:								
Forslag til Kommuneplantillæg 05, Klimatilpasningsplan for Varde Kommune								
Karakteristik af planændringen:								
<p>Klimatilpasningsplanen for Varde Kommune indeholder en kortlægning af risikoen for oversvømmelser, prioriterer indsatser mod oversvømmelser og tilpasser planlægningen for by og land med særligt fokus på at forebygge oversvømmelse. Varde Kommune udarbejder klimatilpasningsplanen som et tillæg til Kommuneplan 2013.</p> <p>Varde Kommune forventer at udpege syv indsatsområder i forbindelse med Klimatilpasningsplanen. Et indsatsområde kan være et konkret geografisk område, men et indsatsområde kan også være et emne, der skal undersøges nærmere eller fastholdelse af et fokusområde. Indsatsområder skal efterfølgende konkretiseres i handleplaner. Der skal inden udgangen af 2017 udarbejdes selvstændige handleplaner for de enkelte indsatsområder. En handleplan detaljplanlægger enten, hvordan indsatsen konkret skal modvirke konsekvenserne af de fremtidige klimaændringer i et geografisk område, eller hvordan et emne konkret skal undersøges nærmere. Hvis et indsatsområde omhandler et emne, er det fordi, den nuværende viden om problemstillingen ikke er tilstrækkelig til, at Varde Kommune kan foretage en prioritering eller igangsætte en konkret handling.</p> <p>Varde Kommune forventer at udpege to emner, der skal undersøges nærmere hhv. sommerhusområders udfordringer med spildevand, overfaldevand og højt grundvand samt Varde Kommunes reelle grundvandstrussel. Dernæst forventer Varde Kommune at udpege to fokusområder, hhv. sluseudvalget for Ringkøbing Fjord og de potentielle forureningskilder Kærgård Plantage og Karlsgårde Sø. Varde Kommune forventer at vedtage, at der skal udarbejdes en kloakfornyelsesplan for Varde By, og at beredskabet skal udarbejde en risikovurdering og indsatsplan for Varde Kommune til håndtering af klimaforandringer. Til sidst forventer Varde Kommune at vedtage et konkret anlægsprojekt, der omhandler en underføring af en bæk ved en jernbaneoverskæring.</p> <p>Varde Kommune forventer at tilpasse planlægningen for by og land ved for det første at tilføje en arealudpegning, der illustrerer lavtliggende områder på baggrund af en lavbundsregistrering og tilhørende kommuneplanretningslinje for prioritering af genopretning af og anlæg, der ikke er i overensstemmelse med fremtidige potentielle oversvømmelser.</p> <p>Dernæst forventer Varde Komne at tilpasse planlægningen for by og land ved at gennemføre en analyse af bebyggede områder og udviklingsområder. Varde Kommune ønsker at få kortlagt, områder, hvor der i fremtiden kan være potentielle udfordringer med forskellige typer af oversvømmelser. Analysen kan resultere i udtagning af arealudlæg eller yderligere undersøgelsesemner.</p> <p>Til sidst forventer Varde Kommune at tilføje kommuneplanretningslinjer, der sikrer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bedre rammer for klimatilpasningsindsatsen med særlig fokus på oversvømmelse. • En helhedsorienteret og tværgående planlægning. • At tiltagene ikke medfører u hensigtsmæssige konsekvenser for andre områder. 								

Kommuneplanretningslinjerne forventes at omhandle:

- At der skal i forbindelse med etableringen af en bebyggelse og tilhørende udendørsareal sandsynliggøres, at oversvømmelser fra nedbør, vandløb og havvand samt grundvandsstigning kan afværges på en hensigtsmæssig måde i bebyggelsens forventede levetid.
- At der ved udarbejdelse af lokalplaner for bolig-, erhverv-, sommerhus- og rekreativ byggeri tages stilling til decentral håndtering af regnvand herunder LAR, forsinkelse og befæstelsesgrad.
- At der ved nybyggeri og større ombygninger tages stilling til decentral håndtering af regnvand, herunder LAR og forsinkelse.

VÆSENTLIGHEDSBEGREBET	1: Planens karakteristika – Hvad kendetegner planens påvirkninger?	Ja	Nej	Mindre	Større	Ved ikke	Bemærkninger
	Hvilket omfang af afledte projekter eller aktiviteter medfører planen				x		<p>Udarbejdelse af handleplaner for de forventede syv indsatsområder.</p> <p>Ny retningslinje i Kommuneplan 2013 for administration af genopretning af vådområder.</p> <p>Ny retningslinje i Kommuneplan 2013 for anlæg, der ikke er i overensstemmelse med fremtidige potentielle oversvømmelser.</p> <p>Nye retningslinjer i Kommuneplan 2013 for etablering af bebyggelse og ved større ombygninger.</p> <p>Ny retningslinje i Kommuneplan 2013 ved udarbejdelse af lokalplaner.</p>
	Omfang af trafikmængde, ændret trafikmønster		X				
	Forbrug af naturressourcerne?			X			Der kan forventes et mindre forbrug af naturressurser ved det konkrete anlægsprojekt omkring en underføring af en bæk ved en jernbaneoverskæring.
	Kumulation med andre aktiviteter (eksisterende og planlagte)?		X				
	Har planen indflydelse på andre planer	x					<p>Udarbejdelse af handleplaner for indsatsområderne.</p> <p>Udarbejdelse af fremtidige lokalplaner.</p> <p>Spildevandsplanen.</p> <p>Kloakfornyelsesplanen for Varde By.</p> <p>Beredskabets risikovurdering og indsatsplaner for Varde Kommune.</p> <p>Stillingtagen til decentral håndtering af regnvand.</p>
	Indeholder planen særlige tiltag for at fremme bæredygtighed	x					
	Miljøproblemer i planen		X				
	Relevans for gennemførelse af anden miljølovgivning	x					Spilvandsplanlægningen.
	2: Kendetegn ved det berørte område	Ja	Nej	Mindre	Større	Ved ikke	Bemærkninger
Sårbarhed / kvalitativ værdi			X			Hele kommunes areal. Det vurderes, at arealudpegningerne indenfor disse kategorier omfatter størstedelen af kommunes areal. Som følge af klimatilpasningsplanen er på et overordnet planlægningsniveau, kan planens konkrete konse-	

							kvenser for de enkelte områder ikke vurderes. Derimod kan det forventes, at der i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner eller konkrete projekter skal udarbejdes miljøscreening eller VVM-screening af planen/projektet.
	Områder eller landskaber med anerkendt beskyttelsesstatus på nationalt, fællesskabsplan eller internationalt plan	x					Hele kommunens areal. Det vurderes, at arealudpegningerne indenfor disse kategorier omfattes størstedelen af kommunes areal. Som følge af klimatilpasningsplanen er på et overordnet planlægningsniveau, kan planens konkrete konsekvenser for de enkelte områder ikke vurderes. Derimod kan det forventes, at der i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner eller konkrete projekter skal udarbejdes miljøscreening eller VVM-screening af planen/projektet.

MILJØPARAMETRE							
	SANDSYNLIG VÆSENTLIG INDVIRKNING	HVILKEN				BEMÆRKNINGER	
			Væsentlig	Ikke væsentlig	Ikke relevant		
NATUR	Biologisk Mangfoldighed						
	Søer, åer, kyst, hede, skov (fx §3-områder)			X		Som følge af klimatilpasningsplanen er på et overordnet planlægningsniveau, kan planens konkrete konsekvenser for de enkelte områder ikke vurderes. Derimod kan det forventes, at der i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner eller konkrete projekter skal udarbejdes miljøscreening eller VVM-screening af planen/projektet.	
	Skovrejsning/-nedlæggelse				X	Planen påvirker ikke skovrejsningsmulighederne i kommunen.	
	Grønne strukturer			X		Retningslinjer omkring decentral håndtering af regnvand, herunder LAR, forsinkelse og befæstelsesgrad kan medvirke til at skabe flere grønne strukturer i bebyggede områder. Disse grønne strukturer kan anlægges efter principper, der sikrer ekstensiv drift og høj biodiversitet. Det vil på et generelt plan medvirke til at øge den biologiske mangfoldighed i generelt.	
	Fauna og Flora						
	Biotoper (særlige arter)			X		Som følge af klimatilpasningsplanen er på et overordnet planlægningsniveau, kan planens konkrete konsekvenser for de enkelte områder ikke vurderes.	
	Spredningskorridorer			X		Retningslinjer omkring decentral håndtering af regnvand, herunder LAR, forsinkelse og befæstelsesgrad kan medvirke til at skabe flere grønne strukturer i bebyggede områder og dermed også fremtidige spredningskorridorer alt afhængig af den konkrete lokalitet og udformning.	
MILJØ	Jordbund						
	Jordbundsforhold / geologisk særpræg				X		
	Jordforurening		X			Et forsat fokus på Kærgård Plantage og Karlsgårde Sø vil sikre hensyntagen til de specifikke jordforureninger ved planlægning af aktiviteter.	

					Det er vigtigt i forbindelse med administration af retningslinjer omkring decentral håndtering af regnvand, herunder LAR, forsinkelse og befæstelsesgrad at være opmærksom på jordforurening. Beskyttelse af det primære grundvand og drikkevandsinteresser sikres i forbindelse med sektorplaner, lokalplaner og konkrete sagsbehandling.
Vand					
Grundvandsinteresser/ grundvandsstand		X			Retningslinjer omkring decentral håndtering af regnvand, herunder LAR, forsinkelse og befæstelsesgrad vil medvirke til at der nedsives overfladevand i områder, hvor det er muligt og miljømæssigt forsvarligt.
Udledning til søer, åer/overfladevand				X	
Kloakering, håndtering af spildevand		X			Udarbejdelse af kloakfornyelsesplan for Varde By. Undersøges nærmere hhv. sommerhusområdets udfordringer med spildevand, overfladevand og højt grundvand.
Luft					
Emissioner (partikler, luftarter) / smog				X	
Lugt				X	
Klima					
Energiforbrug/ afgivelse				X	
Vandstandsændringer (fx lavbundsområder)			X		Den ny arealudpegning vil blive anvendt til at prioritere vådområdeprojekter i fremtiden, da arealudpegning er en digitalisering af de oprindelige vådområder i det åbne land. Udpegningen anvendes på nuværende tidspunkt til den endelige afgrænsning af vådområdeprojekter.
Vindforhold (fx turbulens ved høje bygninger)				X	

BEFOLKNING	Befolkning (levevilkår generelt)					
	Trafikal tilgængelighed				X	
	Svage grupper (ældre, handicappet m.fl.)				X	
	Adgang til uddannelse og arbejde				X	
	Boligforhold		X			Retningslinjer omkring decentral håndtering af regnvand, herunder LAR, forsinkelse og befæstelsesgrad kan medvirke til at skabe flere grønne områder i bebyggede områder. Områderne kan også udformes således, at de medvirker til at give områderne karakter, har en reel brugsværdi og giver gode og alsidige muligheder for bevægelse.
	Menneskers sundhed (individet)					
	Støj, vibrationer, lysgener, smog, arbejdsmiljø				X	
	Trafiksikkerhed				X	
	Fare ved brand, eksplosion, giftudslip, mv.				X	
Recreation friluftsliv/ grønne områder		X			Retningslinjer omkring decentral håndtering af regnvand, herunder LAR, forsinkelse og befæstelsesgrad kan medvirke til at skabe flere grønne områder i bebyggede områder.	

					Områderne kan også udformes således, at de medvirker til at give områderne karakter, har en reel brugsværdi og giver gode og alsidige muligheder for bevægelse.
KULTUR	Materielle goder				
	Adgang til service			X	
	Udviklingsvilkår/-muligheder (fx landområder)		X		<p>Der forventes blive tilføjet en retningslinje til Kommuneplan 2013, som sikrer, at det i forbindelse med etableringen af en bebyggelse og tilhørende udendørsareal sandsynliggøres, at oversvømmelser fra nedbør, vandløb og havvand samt grundvandsstigning kan afværges på en hensigtsmæssig måde i bebyggelsens forventede levetid.</p> <p>Retningslinjen vurderes ikke at påvirke udviklingsvilkårene generelt i kommunen. Derimod vurderes retningslinje at medvirke til at ny bebyggelse lokaliseres og udføres hensigtsmæssigt i forhold til sandsynligheden for oversvømmelse.</p> <p>Retningslinjen, der omhandler anlæg, der ikke er i overensstemmelse med fremtidige potentielle oversvømmelser, vurderes ikke at få en væsentlig betydning, da retningslinjen forventes at omhandle en hensigtserklæring om, at disse lavtliggende områder forventes at blive mere våde i fremtiden.</p>
	Attraktive omgivelser / livskvalitet /visuel værdi		X		Retningslinjer omkring decentral håndtering af regnvand, herunder LAR, forsinkelse og befæstelsesgrad kan medvirke til at skabe flere grønne områder i bebyggede områder. Områderne kan også udformes således, at de medvirke til at give områderne karakter, har en reel brugsværdi og giver gode og alsidige muligheder for bevægelse.
	Affaldsmængder (-håndtering)			X	
	Landskab				
	Landskabsværdi / særlige landskabstræk		X		Retningslinjer omkring decentral håndtering af regnvand, herunder LAR, forsinkelse og befæstelsesgrad kan medvirke til at skabe flere grønne områder i bebyggede områder. Områderne kan også udformes således, at de harmonerer med de landskabelige omgivelser.
	Beskyttelsesområder nationalt /internationalt		X		Som følge af klimatilpasningsplanen er på et overordnet planlægningsniveau, kan planens konkrete konsekvenser for de enkelte områder ikke vurderes. Derimod kan det forventes, at der i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner eller konkrete projekter skal udarbejdes miljøscreening eller VVM-screening af planen/projektet.
	Fredninger		X		Som følge af klimatilpasningsplanen er på et overordnet planlægningsniveau, kan planens konkrete konsekvenser for de enkelte områder ikke vurderes. Derimod kan det forventes, at der i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner eller konkrete projekter skal udarbejdes miljøscreening eller VVM-screening af planen/projektet.
	Kulturarv				
Kirker og deres omgivelser		X		Som følge af klimatilpasningsplanen er på et overordnet planlægningsniveau, kan planens konkrete konsekvenser for de enkelte områder ikke vurderes. Derimod kan det forventes, at der i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner eller konkrete projekter skal udarbejdes miljøscreening eller VVM-screening af planen/projektet.	
Bygningskulturel arv / bymiljø /kulturmiljø		X		Som følge af klimatilpasningsplanen er på et overordnet planlægningsniveau, kan planens konkrete konsekvenser for de enkelte områder ikke vurderes. Derimod kan det forventes, at der i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner eller konkrete projekter	

					skal udarbejdes miljøscreening eller VVM-screening af planen/projektet.
	Fortidsminder			X	Som følge af klimatilpasningsplanen er på et overordnet planlægningsniveau, kan planens konkrete konsekvenser for de enkelte områder ikke vurderes. Derimod kan det forventes, at der i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner eller konkrete projekter skal udarbejdes miljøscreening eller VVM-screening af planen/projektet.
	Arkæologisk arv			X	Som følge af klimatilpasningsplanen er på et overordnet planlægningsniveau, kan planens konkrete konsekvenser for de enkelte områder ikke vurderes. Derimod kan det forventes, at der i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner eller konkrete projekter skal udarbejdes miljøscreening eller VVM-screening af planen/projektet.
	Almene bevaringsinteresser (fx lokalt)			X	Som følge af klimatilpasningsplanen er på et overordnet planlægningsniveau, kan planens konkrete konsekvenser for de enkelte områder ikke vurderes. Derimod kan det forventes, at der i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner eller konkrete projekter skal udarbejdes miljøscreening eller VVM-screening af planen/projektet.

RESSOURCER	Ressourceforbrug					
	Arealforbrug				X	
	Energiforbrug				X	
	Vandforbrug				X	
	Produkter, materialer, råstoffer				X	
	Kemikalier, miljøfremmende stoffer				X	
	Affald, genanvendelse				X	

2. KONKLUSION

Varde Kommune har gennemført overstående scoping, da der er obligatorisk miljøvurderingspligt på klimatilpasningsplanen. Scoping er gennemført for at kortlægge, hvilke miljøtemaer klimatilpasningsplanen vurderes at kunne påvirke væsentligt. Miljøscreeningen tager højder for kriterierne nævnt i mvl's bilag 2. Derfor kan resultatet af scoping anvendes i scoping til at fastlægge, hvilke miljøtemaer, som miljøvurderingen nærmere skal forholde sig til.

Sammenfattende vurderer Varde Kommune, at klimatilpasningsplanen kan påvirke følgende miljøtemaer væsentligt.

- Miljø
  - Jordforurening
  - Grundvandsinteresser/grundvandsstand
  - Kloakering, håndtering af spildevand
- Befolkning
  - Boligforhold
  - Rekreation, friluftsliv og grønne områder
  - Attraktive omgivelser, livskvalitet og visuel værdi

Scoping har særligt fokuseret på, at klimatilpasningsplanen er på et overordnet planlægningsniveau. Derfor kan planens konkrete konsekvenser for en del miljøtemaer ikke vurderes. Derimod kan det forventes, at der i forbindelse med udarbejdelse af handleplaner eller konkrete projekter skal udarbejdes miljøscreening eller VVM-screening af planen/projektet. Klimatilpasningsplanen prioriterer indsatser mod oversvømmelser og tilpasser planlægningen for by og land med særligt fokus på at forebygge oversvømmelse. Klimatilpasningsplanens fokus på oversvømmelse har også påvirket scopingens fokus.

/Suzi Lynn-Pedersen, den 28/5 2014.

Bilag 2

Natura 2000

Natura 2000-områderne i Varde Kommune er kort gennemgået nedenfor. Af gennemgangen fremgår beliggenheden, udpegningsgrundlaget samt de trusler, målsætninger og forventede indsatser, der fremgår af Natura 2000-planlægningen, - herunder kommunens Natura 2000-handleplaner.

Da klimatilpasningsplanen er på et overordnet planlægningsniveau, kan planens konkrete konsekvenser for de enkelte områder ikke vurderes. Det forudsættes derfor, at handleplaner og konkrete projekter for klimatilpasningsplanens fire indsatsområder udarbejdes således, at det sikres, at der ikke er uoverensstemmelse med Natura 2000-handleplanernes målsætninger og forventede indsatser.

Natura 2000 område nr. 88 Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde

Området omfatter Habitatområde H77

De centrale elementer i området er de store fredede hede- og skovområder ved Nørholm Gods samt Karlsgårde Sø med omgivende naturarealer. Derudover omfatter området Varde Å opstrøms Varde og mindre strækninger af Ansager Å og Grindsted Å med tilstødende eng- og mosearealer.

Udpegningsgrundlaget er en række arter, der er knyttet til vandløbene i området samt en lang række naturtyper:

Flodperlemusling
Grøn kølleguldsmed
Havlampret
Bæklampret
Flodlampret)
Laks
Snæbel
Odder
Indlandsklitter med lyng og visse
Indlandsklitter med lyng og revling
Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
Vandløb med vandplanter
Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
Tørre dværgbusksamfund (heder)
Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
Rigkær
Bøgeskove på morbund uden kristtorn
Bøgeskove på muldbund
Egeskove og blandeskove på mere eller mindre rig jordbund
Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
Skovbevoksede tørvemoser
Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Det overordnede mål for området er at sikre god-høj naturtilstand for områdets skov- og lysåbne naturtyper,

og de vigtigste trusler imod dette mål er næringsstofbelastning fra luften med kvælstof, fragmentering af naturtyperne rigkær og hængesæk samt uhensigtsmæssig hydrologi og tilgroning.

Blandt de forventede indsatser for at sikre områdets målsætning kan følgende fremhæves: Rydning og fjernelse af uønsket opvækst, forbedring af hydrologi, samt sikring af levesteder og af ekstensiv drift.

Natura 2000 område nr. 69 Ringkøbing Fjord og Nymindestrømmen

Området omfatter Habitatområde H62 og Fuglebeskyttelsesområde F43

Området består af den store lavvandede brakvandsfjord, Ringkøbing Fjord (i Ringkøbing-Skjern Kommune) og af Nymindestrømmen (i Varde Kommune) samt af en række strandengs- og klitarealer omkring vandområderne.

Udpegningsgrundlaget er en lang række fugle og andre dyrearter, der yngler eller raster i dette område samt en række naturtyper:

Rørdrum
Skestork
Pibesvane
Sangsvane
Bramgås
Havørn
Rørhøg
Blå kærhøg
Fiskeørn
Vandrefalk
Plettet rørvagtel
Klyde
Pomeransfugl
Hjejle
Engryle
Brushane
Lille kobbersneppe
Splitterne
Fjordterne
Havterne
Mosehornugle
Knopsvane
Kortnæbbet gås
Grågås
Mørkbuget knortegås
Gravand
Pibeand
Krikand
Spidsand
Skeand
Hvinand
Stor skallesluger
Bluishøne
Almindelig ryle
Havlampret
Flodlampret
Majsild
Stavsild
Laks
Odder
Vandranke
Flodmundinger
Kystlaguner og strandsøer
Strandenge
Forstrand og begyndende klitdannelser

Hvide klitter og vandremiler
Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
Kystklitter med havtorn
Kystklitter med gråris
Fugtige klitlavninger
Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
Brunvandede søer og vandhuller
Vandløb med vandplanter
Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
Tørre dværgbusksamfund (heder)
Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
Rigkær

Det overordnede mål for området er at sikre en god vandkvalitet i vandområderne samt en god-høj naturtilstand for områdets øvrige naturtyper. Det gælder især strandenge og grå/grøn klit. Ligeledes prioriteres levesteder for vandranke og en lang række fuglearter. Nogle af de vigtigste trusler imod dette er næringsstofbelastning af vandområderne og næringsstofbelastning fra luften med kvælstof af klitnaturtyperne, invasive arter, forstyrrelser, fragmentering af visse naturtyper samt uhensigtsmæssig hydrologi og tilgroning.

Blandt de forventede indsatser for at sikre områdets målsætning kan følgende fremhæves: Rydning og fjernelse af uønsket opvækst, sikring af levesteder og af ekstensiv drift samt eventuelt forbedring af hydrologi og reduktion af forstyrrelser.

Natura 2000-område nr. 83 Blåbjerg Egekrat, Lyngbos Hede og Hennegårds Klitter

Området omfatter Habitatområde H72

Området består af de store klit- og hedeområder nord for Henne i Varde Kommune. De store fredede klitheder, Lyngbos Hede og Hennegårds Klitter, er sammen med Blåbjerg Egekrat centrale elementer i området.

Udpegningsgrundlaget er en række naturtyper – især forskellige klitnaturtyper:

Forstrand og begyndende klitdannelser
Hvide klitter og vandremiler
Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
Kystklitter med havtorn
Kystklitter med gråris
Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
Fugtige klitlavninger
Kystklitter med enebær
Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
Rigkær

Det overordnede mål for området er at sikre god-høj naturtilstand for områdets skov- og lysåbne naturtyper. Skovklit prioriteres højt, fordi naturtypen udgør mere end 5 % af det samlede kortlagte areal i den Atlantiske Region. Nogle af de vigtigste trusler imod dette er næringsstofbelastning fra luften med kvælstof af de næringsfattige naturtyper, tilgroning, dæmpet dynamik og invasive arter.

Indsatsen forventes overvejende at dreje sig om at sikre habitatnaturtyperne gennem en for naturtyperne hensigtsmæssig drift og pleje og fremme en naturlig dynamik i klitnaturtyperne. Invasive arter søges bekæmpet, og deres spredning søges forebygget. Endelig forsøges arealet med skovklit og tørvelavning udvidet.

Natura 2000 område nr. 84 Kallesmærsk Hede, Grærup Langsø, Filsø og Kærgård Plantage

Området omfatter Habitatområde H73 samt Fuglebeskyttelsesområde F50 og F56

Området er stort og rummer meget varierede landskabs- og naturforhold. Det domineres af naturtyper som klitter, klithede, klitlavninger og klitsøer. Oksbøl Skyde- og Øvelsesterræn udgør hovedparten af den sydlige del af beskyttelsesområdet, og i nord findes den genskabte Filsø.

Udpegningsgrundlaget er en række fugle og andre dyrearter, der yngler eller raster i dette område, samt en lang række naturtyper:

Hedehøg
Plettet rørvagtel
Tinksmed
Mosehornugle
Natrav
Hedelærke
Rødrygget tornskade
Rørdrum
Pibesvane
Sangsvane
Rørhøg
Trane
Pomeransfugl
Kortnæbbet gås
Grågås
Odder
Strandenge
Forstrand og begyndende klitdannelser
Hvide klitter og vandremiler
Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
Kystklitter med havtorn
Kystklitter med gråris
Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
Fugtige klitlavninger
Kystklitter med enebær
Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer)
Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
Brunvandede søer og vandhuller
Vandløb med vandplanter
Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
Tørre dværgbusksamfund (heder)
Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
Rigkær
Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
Skovbevoksede tørvemoser
Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Det overordnede mål for området er at sikre god/høj naturtilstand for områdets skov- og lysåbne naturtyper og sikre deres funktion som levesteder for dyre- og fuglearterne på udpegningsgrundlagene. Skovklit, grå/grøn klit, klithede, tørvelavning, klitlavning og enebærklit prioriteres højt, fordi naturtyperne udgør mere end 5 % af det samlede kortlagte areal i den atlantiske region. Våd hede, surt overdrev, rigkær, tinksmed og plettet rørvagtel prioriteres højt, fordi det er nationalt truede naturtyper og arter. Nogle af de vigtigste trusler imod disse mål er næringsstofbelastning fra luften med kvælstof af de næringsfattige naturtyper, tilgroning, dæmpet dynamik, invasive arter, fragmentering af visse naturtyper samt uhensigtsmæssig hydrologi.

Indsatsen forventes overvejende at dreje sig om at sikre habitatnaturtyperne en hensigtsmæssig drift, pleje og hydrologi samt at fremme en naturlig dynamik i klitnaturtyperne. Invasive arter søges bekæmpet og deres spredning søges forebygget. Der skabes forudsætning for, at arealet med skovklit kan øges. Der arbejdes på at sammenbinde fragmenterede forekomster af tør hede, tørvelavning og rigkær og fragmenterede levesteder for tinksmed. Der skabes forudsætning for, at arealer med de truede naturtyper våd hede, surt overdrev og rigkær kan øges.

Der sikres egnede leve- og rastesteder for fuglearterne på udpegningsgrundlaget, hvor plettet rørvagtel er særlig truet. Hedehøgens redesteder på omdriftsarealer sikres om muligt.

Natura 2000-område nr. 90 Sneum Å og Holsted Å

Området omfatter Habitatområde H79

Området ligger i en smeltevandsdal mellem Esbjerg Bakkeø og Holsted Bakkeø. Habitatområdet dækker et areal på ca. 514 ha, hvor de centrale elementer er selve vandløbene med tilstødende eng- og moseområder.

Udpegningsgrundlaget er en række arter, der er knyttet til vandløbene i området samt en række naturtyper:

Havlampret
Bæklampret
Flodlampret
Laks
Snæbel
Odder
Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
Vandløb med vandplanter
Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
Rigkær
Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Det overordnede mål for området er at sikre områdets økologiske integritet i form af naturlig hydrologi, hensigtsmæssig drift, lav næringsstofftilførsel, og gode spredningsmuligheder for flora og fauna. Det prioriteres højt at sikre vandløbene som egnede levesteder for den akut truede snæbel, ligesom sure overdrev, rigkær og kildevæld prioriteres højt, da naturtyperne er truede nationalt eller prioriteret i EU. Nogle af de vigtigste trusler imod dette er næringsstofbelastning, tilgroning, arealreduktion af visse naturtyper samt vandløbspærringer og regulering af vandløb.

Blandt de forventede indsatser for at sikre områdets målsætning kan følgende fremhæves: Rydning og fjernelse af uønsket opvækst, forbedring af hydrologi, sammenkædning af naturarealer samt sikring af

levesteder og af ekstensiv drift.

Natura 2000-område nr. 89 Vadehavet

Området omfatter i Varde Kommune habitatområderne H78 og H239 samt Fuglebeskyttelsesområde F49, F55 og F57

Det meget store område strækker sig ud over arealer i Vadehavet og i Tønder, Esbjerg, Fanø og Varde kommuner. I Varde Kommune omfatter området udover selve Vadehavet Varde Ådal vest for Varde, Skallingen og Langli, engarealer ved Ho Bugt samt Alslev Ådal.

Udpegningsgrundlaget er en lang række fugle og andre dyrearter, der yngler eller raster i dette område samt en lang række naturtyper:

Hedehøg
Engsnarre
Klyde
Blåhals
Skestork
Sorthovedet måge
Sandterne
Splitterne
Fjordterne
Havterne
Dværgterne
Mosehornugle
Mørkbuget knortegås
Pibeand
Bramgås
Havørn
Blå kærhøg
Vandrefalk
Hvidbrystet præstekrave
Hjejle
Lille kobbersneppe
Dværgmåge
Kortnæbbet gås
Grågås
Lysbuget knortegås
Gravand
Krikand
Spidsand
Skeand
Ederfugl
Sortand
Strandskade
Strandhjejle
Islandsk ryle
Sandløber
Almindelig ryle
Stor regnspove
Rødben
Hvidklire
Havlampret
Bæklampret
Flodlampret
Stavsild
Laks
Snæbel
Marsvin
Odder

Gråsæl
Spættet sæl
Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
Flodmundinger
Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
Kystlaguner og strandsøer
Større lavvandede bugter og vige
Rev
Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
Vadegræssamfund
Strandenge
Forstrand og begyndende klitdannelser
Hvide klitter og vandremiler
Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
Kystklitter med havtorn
Kystklitter med gråris
Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
Fugtige klitlavninger
Indlandsklitter med lyng og visse
Indlandsklitter med lyng og revling
Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
Brunvandede søer og vandhuller
Vandløb med vandplanter
Våde dværgbusksamfund med klokkelyg
Tørre dværgbusksamfund (heder)
Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
Rigkær
Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
Skovbevoksede tørvemoser
Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Det overordnede mål for området er at sikre områdets økologiske integritet og en god/høj naturtilstand for områdets naturtyper og at sikre deres funktion som levesteder for dyre- og fuglearterne på udpegningsgrundlagene, således at disse opnår en god/høj artstilstand. Nogle af de vigtigste trusler imod dette mål er næringsstofbelastning og belastning med miljøfarlige stoffer, invasive arter, forstyrrelser, fragmentering af visse naturtyper, reduktion af levesteder, invasive arter, dæmpet dynamik samt u hensigtsmæssig hydrologi og tilgroning.

På grund af det omfattende udpegningsgrundlag og det brede spænd af trusler forventes der også et bredt spænd af indsatser for at sikre områdets målsætning. Følgende kan fremhæves: Rydning og fjernelse af uønsket opvækst, forbedring af hydrologi, sammenkædning af naturarealer, reduktion af forstyrrelser samt sikring af levesteder og af ekstensiv drift.

www.vardekommune.dk